

Nr 47

Jordbruksutskottets betänkande i anledning av motioner angående vissa fiskefrågor.**Motionerna**

Till jordbruksutskottet har hänvisats följande av utskottet till behandling i ett sammanhang upptagna motioner

dels motionen 1972:365 av herr Bengtsson i Landskrona (s) vari hemställts att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär dels att arbetet med översyn av 1932 års svensk-danska konvention om fisket i Öresund påskyndas, dels att gällande bestämmelser beträffande straffpåföljden för olaga fiske kompletteras med ett stadgande av innebörden att myndighet för viss tid kan beslagta fartyg och trålfiskeriedskap, som uppbringas på vatten där fiske med trål är förbjudet,

dels motionen 1972:540 av herr Andersson i Örträsk m. fl. (s) vari hemställts att riksdagen hos Kungl. Maj:t anholder om utredning angående fiskevården,

dels motionen 1972:554 av herr Mattsson i Skee m. fl. (c, s, fp, m) vari hemställts att riksdagen måtte besluta dels att avskrivna Göteborgs och Bohus läns landstings delcredere-ansvar för av landstinget före den 1 juli 1967 förmedlade fiskerilån, dels att förvaltningen av samtliga av landstinget beviljade fiskerilån på det lokala planet överföres från landstinget till länets lantbruksnämnd,

dels motionen 1972:735 av herr Hedin m. fl. (m, s, c, fp) vari hemställts att riksdagen i anledning av vad i motionen anförts hos Kungl. Maj:t anholder om sådana anvisningar för tillämpningen av miljöskyddslagen att fiskesakkunnig i förekommande fall förordnas att på sökandens bekostnad utföra basundersökning rörande fiskeförhållandena och kontrollera företagets inverkan på fisket,

dels motionen 1972:1275 av herr Nilsson i Trobro (m) vari hemställts a) att riksdagen hos Kungl. Maj:t anholder om ytterligare förtydligande av § 20 i fiskeristadgan, och b) att vederbörande utskott utarbetar förslag till erforderlig lagtext.

Remissyttrandena

Utskottet har inhämtat yttranden över motionen 1972:365 från rikspolisstyrelsen, fiskeristyrelsen och Sveriges fiskares riksförbund,

motionen 1972:540 från fiskeristyrelsen, domänverket, fiskerinäringss-

utredningen, Sveriges fiskares riksförbund, Sveriges fiskevattenägareförbund och Sveriges fritidsfiskares riksförbund,

motionen 1972:554 från lantbruksstyrelsen, fiskeristyrelsen och Göteborgs och Bohus läns landstings förvaltningsutskott,

motionen 1972:735 från fiskeristyrelsen, statens naturvårdsverk, koncessionsnämnden för miljöskydd och Sveriges fiskares riksförbund,

motionen 1972:1275 från fiskeristyrelsen, länsstyrelsen i Blekinge län och Sveriges fiskares riksförbund.

Se bilagor 1–5 till detta betänkande.

Utskottet

I föreliggande betänkande redovisar utskottet sina ställningstaganden till ett antal vid årets riksdag väckta motioner rörande olika fiskefrågor. Utskottet får därvid anföra följande.

Åtgärder mot olaga trålfiske. Fisket i Öresund regleras i en konvention mellan Sverige och Danmark den 31 december 1932 angående fiskeriförhållandena i de till de båda länderna gränsande farvattnen. Enligt nämnda konvention är fiske med trål förbjudet i hela den del av Öresund som ligger söder om linjen Ellekilde Hage – Lerberget. Fiskeläget Lerberget är beläget strax söder om Höganäs. Konventionen upptar bl. a. vissa bestämmelser om hur överträdande av fiskeförbudet skall beivras. I motionen 1972:365 påpekas att det trots förenämnda överenskommelse inte sällan inträffar överträdelser då fiskefartyg ertappas med att bedriva trålfiske inom förbjudna vattenområden. Liknande förseelser har enligt motionen även inträffat i Skälderviken, som visserligen inte omfattas av konventionen men där likväl trålfiskeförbud råder. Mot angivna bakgrund förordas i motionen att pågående arbete med översyn av 1932 års svensk-danska konvention rörande fisket i Öresund påskyndas. Därjämte föreslås att gällande bestämmelser beträffande straffpåföljden för olaga fiske kompletteras med ett stadgande av innebörden att myndighet för viss tid kan beslagta fartyg och trålfiskeredskap, som uppbringas på vatten där fiske med trål är förbjudet.

Att trålfiske förekommer inom förbjudet område vitsordas av fiskeristyrelsen, som i remissyttrande över motionen även framhåller att behov föreligger att revidera konventionen rörande fiskeriförhållandena i de till Sverige och Danmark gränsande farvattnen med hänsyn bl. a. till utsättningsvillkor för och märkning av redskap. Arbetet med en sådan revision pågår också sedan en tid tillbaka. Beträffande förverkandebestämmelserna vid olaga fiske får det enligt styrelsen antagas att dessa blir föremål för förhandlingar mellan konventionsländerna och att därvid behovet av skärpta bestämmelser noga övervägs. Det kan i sammanhanget nämnas att rikspolisstyrelsen för sin del inte funnit tillräckliga skäl f. n. föreligga att skärpa gällande beslagsregler i fiskeristadgan, enligt vilka bl. a. båt i samband med olaga fiske kan tas i beslag om det kan antas äga betydelse för utredningen om brottet.

Utskottet anser det givetvis otillfredsställande att, såsom synes vara fallet, olaga trålfiske i ej obetydlig omfattning förekommer i nu berörda farvatten. Åtgärder i syfte att åstadkomma en förbättring i angivna hänseende framstår därför enligt utskottets mening såsom motiverade. Som fiskeristyrelsen anför torde emellertid få förutsättas att ifrågavarande spörsmål beaktas vid det pågående arbetet med att revidera föreliggande fiskekonvention mellan Sverige och Danmark. Då det torde vara av intresse från såväl Sveriges som Danmarks sida att bl. a. nyssnämnda problem snarast bringas till en tillfredsställande lösning förutsätter utskottet att revisionsarbetet bedrivs med all möjlig skyndsamhet. Under nu angivna förhållanden finner utskottet emellertid inte anledning att föreslå någon särskild åtgärd från riksdagens sida i anledning av motionen 1972:365.

Fiskevården. I motionen 1972:540 framhålls att fisket i landets insjöar och kustvatten under de senaste årtiondena undergått en genomgripande strukturförändring, som generellt innebär att fiskets roll som ekonomisk näring minskat samtidigt som fisket fått en snabbt ökande betydelse som fritidsaktivitet, ibland i form av deltidsfiske, speciellt i vatten där fisket är fritt. I motionen ifrågasätts om inte nuvarande förhållanden innebär en betänkelig misshushållning med den viktiga naturresurs, som fisken utgör. Vissa värdefulla vatten ligger i träda, medan andra avfiskas på ett olämpligt sätt. Enligt motionen saknar vi i dag den målsättning och de riktlinjer för samhällets åtgärder till förmån för fiskevården som utgör några av de mest väsentliga förutsättningarna för en god hushållning med fisket. Därför anser motionärerna att en statlig utredning bör tillsättas med uppgift att utforma en sådan målsättning och att utreda de problem som är förknippade med uppfyllandet av densamma. Utredningen bör enligt förslaget omfatta såväl yrkesfisket som fritidsfisket i våra insjöar.

Av i ärendet hörda remissinstanser tillstyrks förslaget om en utredning angående fiskevården av fiskeristyrelsen, Sveriges fiskares riksförbund och Sveriges fritidsfiskares riksförbund. Sveriges fiskevattenägares riksförbund vill inte motsätta sig en föreslagen utredning men framhåller att utredningen inte bör begränsas till en målsättning, utifrån samhällets synpunkter utan att den även bör ta hänsyn till den enskilda sektorn och fiskevattenägarnas berättigade önskemål. Fiskerinäringens utredningen, som anför att en rationellt utformad fiskevård ofta är av gemensamt intresse för yrkesfisket och fritidsfisket, anser att en kontinuerlig översyn av åtgärderna på området är motiverad. Domänverket avstyrker för sin del tillsättandet av en särskild utredning angående fiskevården i våra insjö- och kustvatten och framhåller bl. a. att åtskilligt av det som påkallas i motionen väl låter sig inordnas i direktiven för den pågående fiskeadministrativa utredningen.

Utskottet kan vitsorda att fisket genomgått en kraftig strukturförändring karakteriserad av en betydande minskning i fråga om antalet yrkesfiskare och en stark ökning av fisket som fritidsaktivitet. Utvecklingen har såsom framhålls i flera remissyttranden i ärendet medfört

åtskilliga problem för såväl yrkes- som fritidsfisket. Fiskeristyrelsen påpekar sålunda att det finns åtskilliga exempel på hur man genom ett fiske kan åstadkomma inte bara en ekonomisk överfiskning utan t. o. m. en ödeläggelse av hela bestånd. Vidare har enligt styrelsen konkurrensen mellan olika kategorier av fiskande under senare år medfört problem särskilt i fråga om fiske på allmänt vatten och på de s. k. enskilda frivattnen. Dessutom har den pågående miljöförstörelsen i vissa fall allvarligt påverkat fiskbestånden och försvårat ett rationellt utnyttjande av desamma. Vad som erfordras i dag är enligt styrelsens mening en bättre kunskap om fisket, sett både från kommersiell och rekreativ synpunkt. Utnyttjandet av fisktillgångarna bör bestämmas med utgångspunkt från de biologiska förutsättningarna. Styrelsen framhåller att en fiskevård anpassad till vattnens olika utnyttjande även blir en väl anpassad miljövårdande insats.

Utskottet kan ansluta sig till uppfattningen att den uppkomna situationen på insjö- och kustfiskets område motiverar ingående överväganden om vilka åtgärder som behövs för att insatserna i fråga om fiskevården i framtiden skall bli så effektiva och ändamålsenliga som möjligt. Utskottet vill understryka vikten av att spørsmålet därvid ges en allsidig belysning med beaktande av samtliga berörda intressen. F. n. pågår utredningar på fiskets område dels genom fiskerinäringens utredningen och dels genom fiskeadministrativa utredningen. Båda dessa utredningar berör viktiga delar av fiskets problematik men torde inte helt täcka de frågor som berörs i motionen 1972:540. Däremot synes i motionen angivna frågor, som framgår av vad i ärendet utretts, falla inom ramen för den prövning som f. n. pågår inom jordbruksdepartementet av vissa framställningar i ämnet från Sveriges fritidsfiskares riksförbund. Utskottet förutsätter att vid denna prövning syftet med motionen bör kunna bli tillgodosett utan särskilt uttalande av riksdagen. I avvaktan på resultatet av förenämnda prövning finner utskottet således motionen 1972:540 inte behöva föranleda någon särskild åtgärd.

Förvaltningen av vissa äldre fiskerilån i Göteborgs och Bohus län. Enligt beslut av 1967 års riksdag (prop. 1967:74, JoU 1967:18, rskr 1967:214) överfördes förmedlingen av fiskerilån den 1 juli 1967 från hushållningssällskapen till lanthruksnämnderna med undantag för Göteborgs och Bohus län där låneförmedlingen förutsattes liksom tidigare böra lokalt skötas av landstinget. Förvaltningen av de lån, som beviljats av hushållningssällskap före den 1 juli 1967 övertogs av de nya lanthruksnämnderna, varvid sällskapens delcredereansvar skulle upphöra. Delcredereansvaret för de lån som beviljats i Göteborgs och Bohus län före den 1 juli 1967 ansågs emellertid även i fortsättningen böra ligga på landstinget. Landstinget skulle dock inte stå sådant ansvar för de lån som lämnades ut i fortsättningen. Sedermera har genom beslut av 1969 års riksdag (prop. 1969:41, JoU 1969:11, rskr 1969:134) förmedlingen av fiskerilånen även i Göteborgs och Bohus län fr. o. m. den 1 juli 1969 överförts till lanthruksnämndens verksamhet.

I motionen 1972:554 hemställs att Göteborgs och Bohus läns landstings delcredereansvar för av landstinget före den 1 juli 1967 förmedlade fiskerilån avskrivs och att förvaltningen av samtliga av landstinget beviljade fiskerilån på det lokala planet överförs från landstinget till länets lantbruksnämnd. Nuvarande system medför enligt motionärerna svårigheter vid handläggningen av frågor rörande förlängning av amorteringstiden för lånen i fråga. Vidare pekas på de olägenheter det innebär för låntagarna att ha två olika låneförmedlare.

I anledning härav vill utskottet först erinra om att departementschefen i propositionen 1971:63 angående stödåtgärder på fiskets område, m. m. bl. a. uttalade att — om amorteringstiden för fiskerilån förlängdes i samband med att de ekonomiska förhållandena vid ett fiskeföretag konsoliderades — landstingets delcredereansvar borde kunna i förekommande fall begränsas till den tid som fastställts när lånet beviljats. Departementschefens uttalande föranledde ingen erinran från riksdagens sida. I övrigt finner utskottet att frågan om förvaltningen av ifrågavarande fiskerilån lämpligen bör prövas inom ramen för fiskeadministrativa utredningens uppdrag. Utskottet föreslår därför att riksdagen hemställer att Kungl. Maj:t överlämnar motionen 1972:554 jämte däröver avgivna remissyttranden till nyssnämnda utredning.

Tillkallande av fiskesakkunnig vid utredning om tillstånd till företag enligt miljöskyddslagen. I motionen 1972:735 erinras om att de huvudsakliga bestämmelserna till skydd mot vattenförorening före miljöskyddslagens tillkomst den 1 juli 1969 återfanns i 8 kap. vattenlagen. Enligt sistnämnda lag hade vattendomstolarna att i vattenföroreningsmål handlägga såväl tillståndsfrågor som ersättningsfrågor. En skadelidande kunde sålunda i mål om tillstånd att utsläppa avloppsvatten utan att väcka särskild process få sina skadeståndsanspråk prövade vid vattendomstolen, och sökanden var oavsett målets utgång skyldig gottgöra motpart sådana kostnader i målet som prövats vara nödiga för tillvaratagande av hans rätt. Någon motsvarighet till angivna regel finns inte i miljöskyddslagens bestämmelser. I motionen erinras om att redan lagrådet påtalade den försämring och försvagning av sakägarens ställning som förslaget till miljöskyddslag innebar i förhållande till vad som tidigare gällde. Lagrådets invändningar ledde dock i detta hänseende inte till någon åtgärd. Eftersom det i efterhand är praktiskt taget omöjligt att bevisa omfattningen av miljöfarlig verksamhets inverkan på en sakägares fiske måste enligt motionärernas mening — om rättssäkerheten skall tillgodoses — i åtskilliga ärenden som handläggs enligt miljöskyddslagen fiskesakkunnig förordnas att på sökandens bekostnad utföra basundersökning rörande fiskeförhållandena och kontrollera företagets inverkan på fisket. Motionärerna, som framhåller angelägenheten av att framför allt yrkesfiskets företrädare lämnas bättre möjligheter än nu att tillgodose sina intressen i här berört sammanhang, föreslår att anvisningar utfärdas för tillämpningen av miljöskyddslagen i angiven riktning.

Utskottet vill erinra om att frågan om ersättning för rättegångskostna-

der vid koncessionsnämnden för miljöskydd i anledning av väckta motioner var föremål för närmare behandling i samband med att 1969 års riksdag antog förslaget till miljöskyddslag (prop. 1969:28, 3LU 1969:37, rskr 1969:281). I nämnda motioner hemställdes sålunda att i miljöskyddslagen i enlighet med lagrådets förslag borde införas en bestämmelse av innehåll att koncessionsnämnden ägde förplikta den som utövade eller ämnade utöva miljöfarlig verksamhet att till enskild motpart utge särskild ersättning för förfarandet inför nämnden, om det varit av betydelse för denne att bevaka sin rätt i ärendet.

Tredje lagutskottet framhöll i sitt utlåtande att den föreslagna lagstiftningen och den prövnings- och tillsynsorganisation som byggdes ut i anslutning härtill innebar en starkt aktiv insats från det allmännas sida för att främja en god miljövard. En sådan insats var ägnad att stärka också sakägarintressena. Den förbättring på miljövardens område som blev en följd av att lagstiftning och organisation blev effektivare kom också de enskilda som utsätts för föroreningar och andra störningar till godo. Mycket av det som tidigare låg på den enskilde kunde enligt utskottet nu överlämnas åt tillsynsmyndigheterna, även frågan om rätt att anhängiggöra ärende inför koncessionsnämnden. Vad lagutskottet anfört rörande betydelsen av den aktivering av samhällets insatser på miljövardens område som propositionen innebar, gällde enligt utskottet även frågan om ersättning för rättegångskostnader vid koncessionsnämnden. Också den vida sakägarkretsen hade härvid sin betydelse. Lagutskottet påpekade vidare den vidsträckta officialprövningsskyldighet som koncessionsnämnden hade enligt lagförslaget. Nämnden skulle således enligt 14 § sörja för fullständig utredning av ärende som kom under nämndens prövning. Det kunde därför förutsättas att befogade krav från sakägares sida på kompletterande utredningar c. d. blev tillgodosedda genom nämndens försorg. Kostnader för dyrbara sakkunnigutredningar och annat sådant torde därför i allmänhet inte behöva belasta enskilda sakägare. De kostnader i övrigt som kunde uppkomma för en sakägare som ville bevaka sin rätt i ett ärende inför nämnden torde i regel inte vara av den omfattning att de avhöll sakägaren från att framföra sina krav och synpunkter. Slutligen erinrades om den egendomliga situation som uppkom om olika regler i rättegångskostnadshänseende gällde i dispensärenden inför naturvårdsverket och koncessionsärenden hos nämnden. En sådan skiljaktighet kunde på ett irrationellt sätt påverka sökandenas benägenhet att begära tillstånd för sin verksamhet hos nämnden. På bl. a. anförda skäl avstyrkte utskottet i motionerna gjorda ändringsyrkanden. Riksdagen fattade beslut i enlighet med lagutskottets förslag.

Den nu väckta motionen i ärendet tillstyrks av fiskeristyrelsen och Sveriges fiskares riksförbund. Statens naturvårdsverk framhåller för sin del att åtgärder med det i motionen angivna syftet synes kunna vidtas inom ramen för gällande lagstiftning genom viss ändring av praxis. Koncessionsnämnden för miljöskydd slutligen förordar att frågan om ändring i gällande bestämmelser rörande skyldighet att svara för kostnaden för sakkunnigundersökning som beslutas av fastighetsdomstol

görs till föremål för fortsatta överväganden. I övrigt anser nämnden motionen inte böra föranleda någon särskild åtgärd.

Som framgår av det föregående fann riksdagen i samband med antagandet av miljöskyddslagen ej tillräckligt belägg för att anförda farhågor rörande en försämring av sakägarnas ställning på vattenföreningensområdet motiverade en kostnadsregel motsvarande den som tidigare gällde enligt bestämmelserna i 8 kap. vattenlagen. Med hänsyn till den förhållandevis korta tid som miljöskyddslagen varit i kraft, cirka tre år, är det måhända ännu något tidigt att uttala sig om huruvida den nya lagstiftningen i verkligheten kommit att innebära en försämring av sakägarnas ställning som enligt det föregående från vissa håll befarats. Under hänvisning till bl. a. vad naturvårdsverket och koncessionsnämnden anfört i sammanhanget vill utskottet emellertid inte motsätta sig att frågan härom görs till föremål för närmare överväganden. En utvärdering av hittillsvarande erfarenheter skulle exempelvis kunna ske genom jordbruksdepartementets försorg. Därest övervägandena leder därtill bör förslag till erforderliga åtgärder föreläggas riksdagen. Utskottet förordar att riksdagen som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet i det föregående anfört i anledning av motionen 1972:735.

Stadgan för saltvattenfiskets bedrivande inom Blekinge län. I motionen 1972:1275 hemställs om visst förtydligande av länsfiskestadgan för Blekinge län, enligt vilket borde klargöras att länsstyrelsen kan lämna yrkesfiskare och kustfiskare dispens för dagsfiske efter torsk och flundra samt medge försöksfiske med fasta fiskegarn.

Av remissutlåtandena över motionen framgår att länsstyrelsen i Blekinge län, som har att utfärda ifrågavarande stadgebestämmelser, genom beslut i mars 1970 i stadgan för saltvattenfiskets bedrivande inom länet intagit en bestämmelse av innebörd att länsstyrelsen under vissa förutsättningar kan medge undantag för föreskrifterna i stadgan. Den i motionen gjorda framställningen är därför såsom länsstyrelsen anfört redan tillgodosedd. Motionen bör enligt utskottets mening inte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Hemställan

Under återopande av det anförda hemställer utskottet
att riksdagen

1. lämnar motionen 1972:365 utan åtgärd,
2. lämnar motionen 1972:540 utan åtgärd,
3. hemställer att Kungl. Maj:t överlämnar motionen 1972:554 jämte däröver avgivna remissyttranden till fiskeadministrativa utredningen,

4. som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört i anledning av motionen 1972:735,
5. lämnar motionen 1972:1275 utan åtgärd.

Stockholm den 31 oktober 1972

På jordbruksutskottets vägnar

NILS G. HANSSON

Närvarande: herrar Hansson i Skegrie (c), Mossberger (s), Persson i Skänninge (s)*, Johanson i Västervik (s), Magnusson i Grebbestad (s), fru Anér (fp), herr Larsson i Borrby (c)*, fru Lindberg (s), herrar Krönmark (m), Takman (vpk), fru Sundberg (m)*, fröken Anderson i Lerum (s), fru Olsson i Helsingborg (c)*, herr Aberg (fp) och fru Theorin (s)*, dock att vid behandlingen av motionen 1972:1275 herr Andersson i Storfors (s)* deltagit i stället för herr Persson i Skänninge (s).

* Ej närvarande vid betänkandets justering.

Reservationer

1. angående fiskevården av herr Takman (vpk) som anser att utskottet under 2 bort hemställa

”att riksdagen med bifall till motionen 1972:540 hos Kungl. Maj:t anholder om utredning angående fiskevården”.

2. angående tillkallande av fiskesakkunnig i vissa fall av herr Hansson i Skegrie (c), fru Anér (fp), herrar Larsson i Borrby (c), Krönmark (m), fru Sundberg (m), fru Olsson i Helsingborg (c) och herr Aberg (fp) som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 7 som börjar med ”Som framgår” och slutar med ”motionen 1972:735” bort ha följande lydelse:

”Som framgår . . . — (lika med utskottet) — — 8 kap. vattenlagen. Ostridigt är dock att sakägarnas ställning försvagats efter övergången till den nya miljöskyddslagstiftningen. Detta måste anses vara en brist. Utskottet finner i likhet med motionärerna att det är angeläget att särskilt yrkesfiskets företrädare lämnas bättre möjligheter att tillvarata sina intressen i här berört sammanhang. Som fiskeristyrelsen och naturvårdsverket anför skulle detta kunna ske genom att möjligheterna att förordna t.ex. fiskesakkunnig för utredningar av betydelse för tillåtlighetsprövning och därmed sammanhängande villkor utnyttjas i ökad utsträckning. Som naturvårdsverket framhåller bör åtgärder i angivet syfte kunna vidtagas inom ramen för gällande lagstiftning. Mot bakgrund av det anförda förordar utskottet dock att föreskrifterna rörande tillämpningen av miljöskyddslagen kompletteras i enlighet med det

förslag som framlagts i motionen 1972:735.”

dels att utskottets hemställan under 4 bort ha följande lydelse:

”4. med bifall till motionen 1972:735 som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet i det föregående anført angående tillkallande av fiskesakkunnig vid vissa utredningar m. m.”.

Yttranden över motionen 1972:365**Rikspolisstyrelsen (2.5.1972)**

Rikspolisstyrelsen anför

Enligt Kungl. kungörelse 2.6.1933 med vissa bestämmelser rörande fiskeriförhållandena i de till Sverige och Danmark gränsande farvattnen, vilken grundas på en konvention 31.12.1932 mellan dessa länder om nämnda fiskeriförhållanden, råder förbud för de bägge ländernas fiskare att bedriva fiske med trål eller vad i Öresund.

Av beslagsreglerna i 34 § fiskeristadgan, som enligt hänvisning i 10 § ovannämnda kungörelse även är tillämpliga inom det område som regleras av kungörelsen, framgår att möjlighet redan föreligger att i samband med olaga fiske av förevarande slag beslagta fiskeredskap för att säkerställa förverkandepåföljd. Dessutom kan båt tas i beslag om det kan antas äga betydelse för utredningen om brottet. Av motionen framgår inte om en skärpning av förverkandereglererna äsytas. Ordalydelsen tyder snarast på införande av ett självständigt beslagsinstitut, som skulle verka brottspreventivt. Någon motsvarighet härtill finns inte tidigare i svensk rätt. Enligt rikspolisstyrelsens mening torde föreliggande beslagsmöjligheter vara tillfyllest och styrelsen finner inte tillräckliga skäl för närvarande föreligga att skärpa beslagsreglerna till att omfatta en så kraftig ingripandemöjlighet som beslag av fiskefartygen i de fall det ej krävs för utredning av brottet.

Fiskeristyrelsen (18.4.1972)

Fiskeristyrelsen anför

Enligt konventionen 31.12.1932 rörande fiskeriförhållandena i de till Sverige och Danmark gränsande farvattnen råder förbud för de bägge ländernas fiskare att idka fiske med trål och vad i Öresund inom området utanför sjumetersgränsen söder om en linje Ellekilds Hage-Lerberget, dock med visst undantag för fiske med agnnot. Trots förbudet förekommer trålfiske inom området. Jämförelsevis ringa bötesstraff torde inte verka avhållande från fortsatt olaga fiske, då värdet av fångsten på en fisketur kan uppgå till betydande belopp. En skärpning av förverkandebestämmelserna torde, som framhålles i motionen medverka till hämmande av ifrågavarande olaga trålfiske.

Ett aktuellt behov föreligger av en reviderad konvention med hänsyn bl. a. till utsättningsvillkor för redskap och utmärkning av redskap. En sådan revision av 1932 års konvention pågår sedan en tid tillbaka.

Beträffande förverkandebestämmelserna vid olaga fiske inom ifrågavarande vattenområde får det antagas att dessa blir föremål för förhandlingar mellan konventionsländerna och att därvid behovet av skärpta bestämmelser nog överväges.

Sveriges fiskares riksförbund (1.6.1972)

Riksförbundet tillstyrker att den pågående revisionen av 1932 års konvention mellan Sverige och Danmark rörande fiskeriförhållandena i de båda länderna gränsande farvattnen påskyndas och anför följande.

I motionen framhålles att det trots förbud förekommer trålfiske på förbjudet vatten i Öresund och att nuvarande bestämmelser om bötesstraff inte verkar tillräckligt avhållande från fortsatt olaga fiske. Motionären anser en skärpning av bestämmelserna nödvändig och hemställer att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär att arbetet med översyn av 1932 års svensk/danska konvention om fisket i Öresund påskyndas och att gällande bestämmelser beträffande straffpåföljden för olaga fiske kompletteras med vissa stadgeändringar.

Vid behandling av ärendet inom styrelsen har framhållits att olika rättsregler tillämpas på den danska respektive svenska sidan av Öresund och att den pågående revisionen av 1932 års konvention, som reglerar fisket i Öresund och som pågår sedan en tid tillbaka, borde påskyndas. Det framhölls också att det kunde antagas att samtliga bestämmelser skulle komma att övervägas vid förhandlingar mellan konventionsländerna.

Yttranden över motionen 1972:540

Fiskeristyrelsen (18.4.1972)

Fiskeristyrelsen tillstyrker motionen om en utredning angående fiskevården, men understryker att ett fullgott resultat av densamma förutsätter att de tillgängliga resurserna kartläggs och utnyttjandet av desamma fastställs. Den föreslagna utredningen utgör en naturlig och nödvändig del även i en utredning som Fritidsfiskarna begärt och som styrelsen tillstyrkt. En samordning av utredningsarbetet är därför enligt styrelsens mening lämplig.

Styrelsen anför i övrigt i huvudsak följande.

Fisket har otvivelaktigt genomgått en kraftig strukturförändring. Ur fiskestatistisk årsbok 1971 kan utläsas att beträffande saltsjöfisket antalet fiskare minskat kraftigt sedan 1945. Enligt 1970 års fiskeriinventering fanns det ca 5 200 yrkesfiskare och ca 1 800 binäringsfiskare. Av yrkesfiskarna var 542 personer pensionärer. Det framhålls emellertid att siffrorna inte är helt jämförbara med motsvarande uppgifter från tidigare år. Framför allt gäller det antalet binäringsfiskare. Anledningen är närmast förändringar beträffande statistikens insamlande, varvid vissa definitions- och klassificeringsproblem uppstått.

Analogt med att binäringsfisket minskat visar också antalet mindre fiskebåtar en kraftig tillbakagång. Men även antalet större båtar har reducerats under 1970. Det totala båtvärdet i saltsjöfisket uppgick under 1970 till 570 mkr.

Inom sötvattensfisket saknas sedan år 1923 en fullständig statistik. Den begränsade statistik som insamlas kommer emellertid även den att i mycket stor omfattning försvinna såvida icke fiskeristyrelsen själv får möjligheter till insamling och publicering av det insamlade materialet. Endast för sjön Vätterns vidkommande finns en kontinuerlig statistik för en längre tidsperiod. Även om den har sina brister kan man konstatera att antalet yrkesfiskare varit på nedgång alltsedan statistikinsamlingen startade. Från att ha varit ca 180 st 1914 är antalet nu nere i mellan 20 och 30 st. Vid fiskeriräkningen 1970 var antalet yrkesfiskare under 67 år med fiske som enda yrke 21 st. Antalet över 67 år var 18 st. Utvecklingen i Vättern kan sägas återspegla utvecklingen av insjöfisket över huvud taget. Antalet yrkesverksamma fiskare i samtliga de stora sjöarna Väner, Vättern, Mälaren och Hjälmaren var 1970 94 st under 67 år och 46 st över 67 år med fiske som enda yrke.

Utvecklingen beträffande fritidsfisket har gått mycket hastigt. Fiskevattensutredningen 1939 räknade med ca 100 000 sportfiskare i hela landet. Fiskerätsutredningen bedömde att antalet fram till 1947 hade stegrats till 200 000 samt tillfogade "att om man tog med den stora massan nöjesfiskare siffran säkerligen skulle bli flera gånger högre". Flera nyligen presenterade utredningar: Fritidsutredningen (SOU 1964:47, 1965:19; 1966:33), Areutredningen (Jo 1971:5) samt nu senast lägin-komstutredningens utkast till kap 11 i betänkande om det svenska folkets levnadsvanor "Fritid och rekreation" visar att fisket har en mycket framträdande plats som fritidsaktivitet. Fritidsfiskeutredningen (SOU 1968:13) ansåg efter en granskning av Fritidsutredningens siffror, att det var realistiskt att räkna med att ca 600 000 personer i landet i åldern 18-65 år hade fritidsfiske som huvudsaklig eller i vart fall betydande fritidsaktivitet. Lågin-komstutredningen redovisade att 24 % av

befolkningen i åldern 15 till 75 år (1 506 000) fiskade någon gång och att 10 % (597 000) fiskade ofta eller totalt hade ca 2,1 miljoner fiske som en fritidsaktivitet.

Motionärerna framhåller den allmänna samhällsutvecklingen som en av huvudorsakerna till den uppkomna situationen.

Andra medverkande faktorer är t. ex. 1) överfiskningsproblemet, 2) konkurrensen mellan olika kategorier av fiskande vid utnyttjandet av en begränsad resurs och 3) miljöförstöringen.

Den primära förutsättningen för ett ändamålsenligt fiske är goda fiskbestånd. Fisket får ej betraktas som t. ex. en mineraltillgång, vilken det gäller att tillgodogöra sig en gång för alla. Allt fiske är en exploatering av en naturresurs som ej är outtömlig. Fiskbestånden är förnyelsebara och rätt skött kan resursen fiske paradoxalt nog vara outtömlig. Det finns åtskilliga exempel på hur man genom ett fiske kan åstadkomma inte bara en ekonomisk överfiskning utan t. o. m. en ödeläggelse av hela bestånd. I andra fall åstadkommes genom ett ensidigt fiske efter värdefulla arter en snedvridning i beståndssammansättningar till förmån för den mindre värdefulla fisken.

Konkurrensen mellan olika kategorier av fiskande har under senare år gjort sig gällande i fråga om fiske på allmänt vatten och på de s. k. enskilda frivattnen. I motionen omnämns ökningen av det "på fritid bedrivna, mer eller mindre ekonomiskt inriktade fisket -- i vissa former kallat deltidsfiske". Fisket på ifrågavarande vattenområden får icke bedrivas på ett sådant sätt att det leder till en ödeläggelse av fiskbestånden eller på annat sätt kommer att förhindra ett rationellt och samhällsekonomiskt riktigt utnyttjande av dessa vattenområden. Redan i dag är situationen inom flera kustområden sådan, att såväl yrkesfiskare som fritidsfiskare med handredskap har stora svårigheter att utöva sitt fiske. Strävan bör vara att å ena sidan renodla "yrkesfisket samt husbehovsfisket i de trakter där sådant fiske fortfarande har betydelse som tillskott till försörjningen" (Kungl. Maj:ts brev till fiskeristyrelsen och lantbruksstyrelsen den 23 maj 1969) samt å andra sidan fritidsfisket.

Den pågående miljöförstöringen har allvarligt påverkat fiskbestånden och försvårat ett rationellt utnyttjande av desamma. Vattenregleringar, flottledsrensningar, utsläpp av kommunalt och industriellt avloppsvatten och ett efter moderna principer rationellt drivet skogsbruk är samtliga tydliga exempel på för fisket negativa åtgärder som icke närmare behöver redovisas.

Den gemensamma nämnaren för ovanstående exempel är att den biologiska grunden för såväl yrkesfiske som fritidsfiske ryckts undan.

Det finns därför så mycket större anledning att ta till vara de resurser som finns kvar och utnyttja dessa på ett rationellt och samhällsekonomiskt riktigt sätt.

Fisket som näring sysselsätter inte bara ett stort antal yrkesverksamma fiskare. Det sysselsätter åtskilliga människor indirekt genom berednings- och konserveringsindustrin samt genom redskapstillverkning. Fiskodlingsverksamheten är ett annat viktigt inslag. Fisken i sig själv utgör en viktig källa till högklassiga animaliska äggviteämnen. I den ekonomiska försvarsberedskapen är tillvaratagandet av fisken en integrerande faktor. Fisket som rekreationskälla diskuteras i bilagda yttranden över Fritidsfiskarnas framställning om målsättning m. m.

Vad som erfordras i dag, för att undvika en misshushållning, är en bättre kunskap om naturresursen fiske sett både ur kommersiell och rekreativ synpunkt. Vilka tillgångar förfogar vi över och hur utnyttjas dessa? Hur skall de utnyttjas i framtiden? För yrkesfiske, binäringsfiske, deltidsfiske och/eller fritidsfiske? Utnyttjandet bör bestämmas bl. a. med

utgångspunkt från de biologiska förutsättningarna. Samtidigt förutsätter olika utnyttjande olika skötsel. En fiskevård anpassad till vattnens olika utnyttjande blir även en väl anpassad miljövårdande insats.

Fiskeristyrelsen har tillstyrkt Fritidsfiskarnas framställning om en målsättning för de statliga insatserna för fritidsfisket m. m. samt betonat vikten av att resursinventeringar och planeringar intensifieras. Den i motionen föreslagna utredningen angående fiskevården utgör en naturlig och nödvändig del även i den av fritidsfiskarna föreslagna utredningen.

Arbetsområdet bör, som motionärerna framhållit, utan diskriminering omfatta såväl yrkesfiske som fritidsfiske i våra insjöar. Det bör enligt fiskeristyrelsens uppfattning inte begränsas enbart till insjöarna. Även kusterna bör ingå av ovan anförda skäl. I motionen skisseras även hur fritidsfiskets krav på goda fiskevatten skulle kunna lösas. Eftersom fiskerättslagstiftningen i fråga om upplåtelse av fiskerätt kräver kännedom om rådande fiskerättsförhållanden och fiskerättsägarna själva måste ge sitt medgivande till försäljning av fiskekort, saknas möjlighet till tvingande upplåtelse. En, som styrelsen bedömer det, realistisk väg är att med utgångspunkt från resursinventeringar sätta tillgången på vatten i relation till behovet av fiskevatten och på så sätt skapa fritidsfiskeområden. Givetvis bör dessa samordnas med andra områden där åtgärder görs för det rörliga friluftslivet. Gällande lagstiftning (naturvårdslagen) i fråga om avsättningen av s. k. sociala naturreservat skulle på så sätt kunna utnyttjas i större utsträckning även för fritidsfiskets vidkommande.

Därmed är inte sagt att kommunernas roll i sammanhanget skulle försvinna. De fortfarande en stor uppgift att fylla i fråga om inköp eller arrendering av mark och vatten, att anlägga eller ge ekonomiskt bidrag till serviceanläggningar i anslutning till fritidsfiskeområden och att stimulera markägare på olika sätt till bildande av fiskevårdsområden.

Avsättningen av ovannämnda fritidsfiskeområden underlättas givetvis om staten redan är fiskerättsägare. Styrelsen vill kraftigt understryka att lika stora krav måste ställas på värden av samtliga vatten, såväl statliga som privata. En samordning av det statliga vatteninnehavet, som är fördelat på ett stort antal myndigheter och förvaltningar är nödvändigt. Staten har hittills betalat ca 40 mkr i ersättning för mistad fiskerätt, och därmed skapat möjligheter till ett omfattande frifiske på de s. k. enskilda frivattnen. Ursprungligen skedde detta för yrkesfiskets behov. Ingen känner emellertid i dag ansvar för dessa vattenområden. Fiskevårdande insatser är möjliga endast i mycket begränsad omfattning eftersom direkta medel därtill saknas. Endast begränsade belopp av vattenavgiftsmedel utdömda enligt vl 2:10 och 2:8 har kunnat utnyttjas.

Samtidigt måste betonas vikten av de insatser som mestadels sker på frivillig väg av Sveriges i runt tal 2 000 fiskevårdsföreningar.

I motionen berörs också den s. k. vanhävdsparagrafen i 1950 års lag om rätt till fiske (§ 30). Som också framhålls har möjligheten att ingripa mot vanhävd av fiske aldrig utnyttjats och motionärerna diskuterar orsakerna här till samt möjligheterna till en ökad användning, vilket bedöms som utsiktslöst. Fiskeristyrelsen delar motionärernas uppfattning.

Domänverket (18.4.1972)

Domänverket avstyrker tillsättandet av särskild utredning angående fiskevården i våra insjö- och kustvatten och anför följande.

Motionen utmynnar i en anhållan om utredning angående fiskevården i insjö- och kustvatten, men i motionens text talas mest om vattnens

nyttjande, d. v. s. dessas disposition.

Denna har enligt motionärerna numera på grund av samhällsutvecklingen fått en sådan inriktning att en betänklig misshushållning sker med den naturresurs som fisket utgör. Såsom bot mot detta anges bättre fiskevatten, effektivare fiskemetoder och större omsättning, då det är fråga om yrkesfiske. Men icke heller för fritidsfiske anses vattnen utnyttjas tillfredsställande, i det att de antingen ligger helt obrukade eller också beskattas endast vissa värdefulla fiskarter, medan den s. k. ogräsfisken fritt får "breda ut sig".

På grund av dessa förhållanden hänvisas till bestämmelserna om vanskötsel av fiskevatten i gällande fiskerättslag (paragraferna 30–32) och understrykes behovet av en målsättning för hushållningen med fisket.

Beträffande vanhävdsparagraferna må konstateras, att under den tid de gällt, d. v. s. från den 1 januari 1951, torde de ej ha tillämpats en enda gång. Angående frågan om utredning av målsättningen från samhällets sida beträffande fiskets utnyttjande för rekreation har däremot ett initiativ tagits nyligen, i det att Sveriges fritidsfiskares riksförbund gjorde en framställning i ämnet till jordbruksdepartementet den 30 september 1971.

Frågan om fiskevattnens utnyttjande är i främsta rummet *dels* en lagstiftnings- och administrativ fråga, *dels* en ekonomisk angelägenhet.

I flertalet av våra fiskevatten äges nämligen fisket samfällt av delägarna i byalaget (skifteslaget) inom byns vattenområde. Inom detta område får delägarna fiska fritt efter vad de kunna samsas, men vill någon upplåta sin fiskerätt åt annan än delägare i byalaget, måste hon enligt 24 § fiskerättslagen ha lov därtill av flertalet övriga delägare. Ett sådant lov strider emellertid ofta mot de övriga delägarnas intresse, varför det i regel ej gives. En ändring § i fiskerättslagen eller dess ersättning med andra lagbestämmelser t. ex. det under utarbetning varande förslaget till lag om samfälligheter synes vara erforderlig, om de av motionärerna påtalade missförhållandena beträffande fiskets nyttjande skall kunna bemästras.

För en översyn av dessa förhållanden och erhållandet av förslag till lämpliga åtgärder torde ej någon ny utredning erfordras, utan uppgiften bör väl kunna inordnas i direktiven för den nu sittande "fiskeadministrativa utredningen".

Ej heller är någon utredning erforderlig för att de fiskevattnensägare, som ej själva vill hävda och sköta sina fiskevatten, skall kunna överlåta dem helt eller i begränsad omfattning till en viss kommun. En sådan åtgärd innebär nämligen främst en ekonomisk uppgörelse mellan fiskevattnensägarna och kommunen.

Fiskerinämningsutredningen (26.4.1972)

Utredningen anför följande.

Frågan om fiskevården, som berörs i motionen, gäller fisket i vattenområden i insjöar och vid kusten. I dessa vattenområden bedrivs fisket numera i första hand för rekreationsändamål. Det yrkesmässiga fisket har nämligen till helt övervägande del karaktären av ett havsfiske, vilket kräver betydande investeringar i såväl båtar som redskap. De problem, som på det fiskeribiologiska området gäller för yrkesfisket, sammanhänger således i första hand med utvecklingen av fiskbeståndet i bl. a. Nordsjön och Östersjön. Särskilda åtgärder har också blivit nödvändiga för att lösa dessa problem och förbud mot sillfiske under

vissa tider tillämpas numera för Nordsjön och Skagerak i enlighet med en internationell överenskommelse.

Spörsmålen om fiskevården i insjöar och kustområden anknyter följaktligen i första hand till fritidsfisket. Det bör dock framhållas, att i åtskilliga större insjöar fisket fortfarande ger bärgning åt en del yrkesfiskare samt att ett traditionellt kustfiske likaledes är av väsentlig ekonomisk betydelse för många kustbor, vilka ägnar sig åt sådant fiske på hel- eller deltid. I ett stort antal fall är utbytet av detta fiske avgörande för vederbörandes möjligheter att stanna kvar på sin nuvarande bostadsort. Det är följaktligen bl. a. ur lokaliseringssynpunkt angeläget att det yrkesmässiga fiskets intressen beaktas när de i motionen angivna åtgärderna utformas.

Som framgår av det föregående, är en rationellt utformad fiskevård ofta av gemensamt intresse för yrkesfisket och fritidsfisket. Enligt utredningens uppfattning är det således även för yrkesfisket betydelsefulla problem som redovisas i motionen och utredningen anser det av vikt att de resurser, som står till förfogande för fiskevårdande åtgärder, utnyttjas rationellt. En kontinuerlig översyn av åtgärderna på fiskevårdsområdet är därför enligt utredningens mening påkallad.

Sveriges fiskares riksförbund (1.6.1972)

Riksförbundet tillstyrker motionen och föreslår att densamma överlämnas till fiskerininäringens utredningen samt anför följande.

Det är riktigt att gällande lagstiftning om möjlighet till åtgärder mot vanvård av fiske knappast gett något resultat. Samma förhållande gäller också bestämmelserna om bildandet av fiskevårdsområden som inte lämnat det resultat man ansett sig kunna förvänta vid desammas införande. Orsakerna här till kan vara gällande äganderättsförhållanden till fiskevattnen. I synnerhet i våra många insjöar är fisket oftast oskiftat med ett mycket stort antal delägare som i regel bor på långa avstånd från sina vatten. I många fall har de endast ringa eller intet intresse för fisket och fiskevården.

Vid behandlingen av detta ärende inom styrelsen har framhållits svårigheterna att åstadkomma några restriktiva åtgärder på fiskevårdens område utöver de möjligheter som ges i bestämmelserna om fiskevårdsområde, dess bildande och funktion. — Om ytterligare åtgärder erfordras bör lagstiftningen om rätt till fiske bli föremål för översyn.

Vidare erinrades om att önskemål tidigare framförts om vissa ändringar av fiskelagen och att svårigheter skulle kunna förefinnas vid en utbrytning av fiskevården ur en sådan utredning. Från Fritidsfiskarnas Riksförbund har också hemställts om vissa utredningar och det framhålls lämpligheten av en samordning i fråga om utredningsarbetet i dessa spörsmål. Styrelsen uttalade också att motionen lämpligen borde överlämnas till den pågående fiskerikutredningen.

Sveriges fiskevattenägarreförbund (20.5.1972)

Förbundet vill ej motsätta sig av motionärerna föreslagen utredning men vill påtala, att utredningen ej skall begränsas till en målsättning utifrån samhällets synpunkter utan att den även bör ta hänsyn till den enskilda sektorn och fiskevattenägarnas berättigade önskemål. Förbundet anför vidare.

Motionärerna påtalar den strukturförändring, som pågår inom fisket, där fiskets roll som ekonomisk näring påstås ha minskat. Enligt

förbundets mening har visserligen yrkesfiskarens antal minskat medan däremot fångsterna har ökat och värdet av fisket i det närmaste bibehållits. Den eventuella nedgången beror i så fall på det köpmotstånd, som genom föreningarna av vattnen uppstått. Förbundet räknar dock med att nu vidtagna åtgärder från myndigheternas sida skall medföra en förändring till det bättre. Såväl yrkesfiskare som vattenägare har inom de svartlistade områdena lokalt drabbats av ekonomiska förluster i samband med införda fiskeförbud. Yrkesfiskarna har i någon mån kompensrats genom bidrag medan vattenägarna icke på något sätt erhållit gottgörelse.

Motionärerna påtalar det alltmer tilltagande deltidsfisket, som ofta bedrivs med yrkesfiskeredskap och som syftar till ekonomisk vinning. Förbundet anser liksom övriga fiskareorganisationer, att denna utveckling är felaktig och bör stävjas. Möjligheter härtill föreligger genom den framlagda nya fiskeristadgan, som enligt förbundets mening kan ge länsstyrelserna möjligheter till skärpta lokala bestämmelser. Så har redan nu skett inom vissa områden utefter Norrlandskusten, där t. ex. förbud mot veckoslutsfiske införts.

Motionärerna anser, att det renodlade s. k. sportfisket ökat på ett lavinartat sätt. Förbundet har en motsatt uppfattning i denna fråga. Fiskekortförsäljningen tenderar att minska och de flesta vattenägarsammanslutningar, som enligt fritidsfiskarnas önskan i ordningställt speciella fiskevatten eller upplåtit vanliga vatten av god kvalitet till fritidsfiske, har efter kort tid kunnat konstatera, att fritidsfiskeintresset i verkligheten ej motsvarar de uppgifter i antal m. m. som förekommer i utredningar och press.

Förbundet har med anledning av den konstaterade nedåtgående trenden påbörjat en länsvis utredning för att få klarhet i denna för vattenägarna så viktiga fråga. Den ekonomiska sidan är helt avgörande för hur många fritidsfisketillfällen som skall erbjudas under kommande år. För vattenägarna står detta fullt klart. Ännu är ej det rekreativa värdet av fiskeutövningen så uppskattat, att det kan omräknas och debiteras i klingande mynt.

Förbundet anser med hänsyn till de variationer i fritidsfiskeintresset, som givetvis finns på olika platser, det helt naturligt att vissa vattenägare särskilt i glesbygder icke har råd eller möjlighet att aktivera fritidsfisket. Om detta förhållande kan betraktas som någon form av vanvård, överlåter förbundet till motionärernas bedömning. Förbundet konstaterar dock, att inga ingripanden skett från det allmännas sida, varför någon vanhävd eller vanskötsel ej kan anses föreligga.

Däremot är det fullständigt klart enligt förbundets mening, att det ensidiga fritidsfisket rubbar balansen i sammansättningen av våra fiskbestånd. Förbundet har därför positivt medverkat till försök på detta område, främst då genom fiske med bottengarn för att decimera ogräsfiskbeståndet. Förbundet har även för avsikt att anordna och uppfölja försöken med användande av rotenon i selektivt syfte.

Förbundet anser, att motionärernas önskemål om utredning angående målsättningen för den framtida fiskevården kan tillstyrkas, men inte då endast i fråga om samhällets åtgärder utan snarare hur vattenägarna skall kunna bedriva en fiskevård, som utan alltför stora kostnader underlättar fritidsfisket.

Vattenägarna erhåller i allmänhet ingen ekonomisk utdelning av sin fiskerätt utan den behållning, som erhålles genom kortförsäljningen, går oavkortat tillbaka i form av fiskevårdande åtgärder. Åtgärder, som föreslås av fiskeristyrelsen och lantbruksnämnderna, men som ej alltid ger åsyftat resultat. Dessutom satsar vattenägarna tid och kraft för att tillgodose det allmännas intresse i form av fiske och rekreation. Samtidigt

och under rådande förhållanden framför Fritidsfiskarnas organisation önskemål om fritt fiske för pensionärer och ungdom, krav på bättre fiskeområden, större fisk, tillgång till båtar, bryggor och campingplatser och dessutom billigare fiskekort. Önskemål, som dåligt rimmar med vattenägarnas ekonomiska förutsättningar.

Med hänsyn till ovanstående och övriga vunna erfarenheter kan Sveriges Fiskevattenägarförbund konstatera:

att de ca. 2 000 000 fritidsfiskare, som anses finnas inom vårt land, icke besöker våra fiskevatten,

att endast ca. 3 % av dessa fiskare är organiserade,

att stor del av de fiskande är deltidsfiskare,

att fisketillfällen finns i tillräcklig mängd,

att iordningställda fritidsfiskeområden i allmänhet ej är ekonomiskt bärbara,

att frivattenområdena icke blivit attraktiva för sportfiskarna, samt

att ett statligt eller kommunalt ingripande utan hänsynstagande till fiskevattenägarintressena icke kan ändra nuvarande förhållanden.

Sveriges Fiskevattenägarförbund, som tidigare tillstyrkt en allmän fiskeavgift, vill på nytt framföra tanken på införandet av sådan avgift. En lokal subventionering av fiskekortpriser och fiskevårdsåtgärder, som oftast sker genom kommunernas engagement, drabbar orättvist och medverkar snarare till att minska möjligheterna för fritidsfiske, eftersom de enskilda vattenägarna blir missgynnade genom denna konkurrens på olika villkor.

Förbundet vill till skillnad från motionärerna se denna fråga som mera en vattenägreffråga än en fritidsfiskefråga och vill med skärpa framhålla, att om någon utredning tillsättes om fiskevården, skall representanter utses även från Sveriges Fiskevattenägarförbund.

Även om ej fritidsfiskeintresset är så stort som motionärerna anser, kan ändå konstateras, att redan nu vissa områden främst då i Norrland har överfiskats och är i stort behov av fiskevårdande åtgärder för att på lång sikt kunna upprätthålla ett gott fiskbestånd. Medel för dessa åtgärder måste på något sätt anskaffas och detta kan ske bl. a. genom införande av en allmän fiskeavgift, som tidigare framförts, men även genom direkta statsanslag, som i så fall skall användas som stöd för den fiskodlingsverksamhet som finns inom landet.

Under senare år har en beskattning införts å den behållning som erhålles genom verksamheten i fiskevårds- och fiskevattenägarföreningar samt å fiskevårdsområden. Detta har helt omöjliggjort möjligheterna att företaga omfattande kostsamma fiskevårdsåtgärder såsom rotenonbehandlingar, iordningställande av fiskvägar, utplanteringar av fisk m. m. Denna direkta skatt i kombination med mervärdesskatten försämrar ytterligare den ekonomiska förutsättningen för skapandet av bättre och flera fisketillfällen.

Med hänsyn till här framförda synpunkter anser Sveriges Fiskevattenägarförbund det vara angeläget att utreda den framtida fiskevårdsverksamheten och vill därför särskilt framhålla,

att frågan om allmän fiskeavgift på nytt upptas till prövning,

att inkomster från fiskekortförsäljningen blir skattefria, ej blott då de samma år används för fiskevårdande åtgärder utan även om de under viss tid fonderas för dylikt ändamål, som på grund av sin omfattning ej kan komma till utförande med användande av endast ett års medel,

att fiskebevakningen underlättas genom åtgärder, som syftar till bättre utnyttjande av tillgängliga resurser och ökade anslag till denna verksamhet,

att lantbruksnämndernas fiskerikonsulenter beredes ökade möjligheter att verka i fiskevattenägarförbundets anda,

att ökade anslag beviljas fiskeriforskningen och större anslag lämnas som stöd åt fiskodlingsanstalter i syfte att säkerställa tillgången på värdefulla fiskarter till ett för fiskevattenägarna överkomligt pris, samt

att om Riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller om utredning ang. fiskevården med därtill hörande delfrågor, denna utredning får en sammansättning av såväl fritidsfiskare, yrkesfiskare som fiskevattenägare. Utredningen bör även ta större hänsyn till inom landet rådande fiskerättsförhållanden, eftersom fiskevattenägarna bör vara delaktiga ifråga om beslut angående aktuella fiskevårdsåtgärder.

Sveriges fritidsfiskares riksförbund (2.5.1972)

Riksförbundet tillstyrker att den i motionen begärda utredningen kommer till stånd och hänvisar till vad riksförbundet anfört i skrivelser till statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet den 29 juni 1971 och den 30 september 1971 i frågan om våra fiskevattens utnyttjande.

I skrivelsen den 29 juni 1971 har riksförbundet hemställt att Kungl. Maj:t snarast möjligt måtte föranstalta om en översyn av den svenska fiskelagstiftningen. I skrivelsen anför följande.

Huvuddelen av nu gällande fiskelagstiftning tillkom 1950, efter att en allmän översyn av denna lagstiftningsdel skett.

Under den 20-årsperiod, som nämnda lagstiftning nu varit i kraft, har som bekant det svenska fisket starkt påverkats av en rad faktorer. Här skall endast nämnas yrkesfiskets förändrade ekonomiska villkor, fritidens förlängning för stora medborgargrupper och den ökade rörligheten på fritiden, föreningensproblemens aktualisering samt den snabba redskapsutvecklingen, främst i samband med tillkomsten av det syntetiska materialet.

1950 års fiskelagstiftning har genom dessa fiskets ändrade förutsättningar fått konsekvenser, vilka ur allmän samhällssynpunkt måste bedömas som negativa. Lagstiftningen har bl. a. bidragit till att på stora "frivattensområden" längs våra kuster och i de stora insjöarna skapa ett omfattande deltidsfiske av förvärvskaraktär. Detta har resulterat i att stora yrkesfiskegrupper trängts undan eller fått acceptera en hård illlojal konkurrens, att värdefulla fiskbestånd beskattats hårt och oreglerat, att fritidsfisket försämrats eller försvårats i viktiga vattenområden samt att starka friktioner uppstått mellan olika kategorier fiskande.

Den svenska fiskelagstiftningen bör, enligt Sveriges Fritidsfiskares Riksförbunds uppfattning, syfta till att på ur samhällets synpunkt bästa möjliga sätt tillvarata den viktiga naturtillgång, som fiskevattnen och fiskbestånden utgör. Detta måste ske genom en avvägning – inom den biologiskt möjliga ramen – mellan olika nyttjandeformer av fisket. Denna avvägning bör baseras på politiska beslut och komma till klart uttryck i den gällande lagstiftningen. Då det gäller utnyttjandet av de stora "fria" fiskeområden längs våra kuster och i de stora insjöarna, vilka tillskapats med betydande statliga medel, förefaller det förbundet ofrånkomligt med en prioritering av det egentliga yrkesfisket och det rekreationsbetonade fritidsfisket även om detta sker på det s. k. deltidsfiskets bekostnad.

Den nuvarande fiskelagstiftningen synes inte ge någon som helst möjlighet till en sådan ur samhällssynpunkt angelägen styrning av fisket i dessa områden. Den verkar i stället – churu oavsiktligt – stimulerande på

det s. k. deltidsfisket, vilket förutom de ovan nämnda negativa effekterna, även har viktiga livsmedelshygieniska konsekvenser. Det kan inte anses tillfredsställande att en föräldrad lagstiftning så som nu sker får forma det svenska fiskets utveckling på ett ur samhällets synpunkt olyckligt sätt. Vid det inom fiskeristyrelsen pågående arbetet med förslaget till ny fiskeristadga har försök gjorts att bättre styra utnyttjandet av våra fiskevatten och att kompensera vissa negativa konsekvenser av nu gällande lagstiftning. Det har dock klart framgått av detta arbete att hela lagstiftningen på fiskets område måste behandlas som en enhet och genomsyras av samma syften.

För att åstadkomma detta och för att kunna uppnå det ur samhällets synpunkt bästa möjliga utnyttjandet av fiskevattnen och fiskbestånden krävs enligt Sveriges Fritidsfiskares Riksförbunds uppfattning en översyn av den svenska fiskelagstiftningen. En sådan översyn motiveras enligt förbundets mening inte endast av här påtalade problem vad avser de "fria" fiskevattnen utan måste även anses nödvändig och naturlig med hänsyn till den relativt långa tidsperiod nämnda lagstiftning varit i kraft och till de under denna period väsentligt ändrade förutsättningarna för det svenska fisket.

I framställningen den 30 september 1971 har Sveriges Fritidsfiskares Riksförbund hemställt att Kungl. Maj:t måtte formulera målsättningen för de statliga insatserna för fritidsfisket och närmare utreda vilka sådana insatser som erfordras samt framlägga förslag till finansiering av nämnda insatser. Riksförbundet anför i sammanhanget följande.

Fritidsfisket utgör i flertalet högindustrialiserade länder en friluftssaktivitet av stort värde både för individ och samhälle. Fisket tillhör därför också i dessa länder i regel en av de mest utbredda fritidssysselsättningarna. Inte minst för den växande befolkningsdel, som bor och arbetar i städerna och i de större tätorterna, förefaller fritidsfisket att vara attraktivt och en kraftig stimulans till ökad vistelse i skog och mark.

Sverige utgör inte något undantag i detta avseende – tvärtom visar undersökningar att fiskeintresset både bland vuxna och ungdom är mycket stort, även internationellt sett. En orsak till detta är sannolikt de ovanligt goda naturliga förutsättningar för fritidsfiske, som vårt land erbjuder.

Koncentrerat kan fritidsfiskets främsta positiva effekter sägas vara att ett mycket stort antal människor i skilda åldrar – över hela landet och under stor del av året – genom fritidsfisket stimuleras till en friluftssaktivitet, som kan bedrivas utan speciella fysiska förutsättningar, men som ändå samtidigt ger avkoppling och värdefull motion. Fritidsfisket utgör dessutom ett ur samhällets synpunkt angeläget och viktigt utnyttjande av den betydande naturtillgång, som våra många sjöar och vattendrag samt vår långa kust utgör.

Mot denna bakgrund är det viktigt och nödvändigt att en målsättning formuleras för de samhälleliga insatser, som skall syfta till att främja fritidsfisket och att leda dess utveckling i för samhället och individen positiv riktning. En sådan målsättning kommer då av naturliga skäl också att innefatta riktlinjerna för hur en mycket stor del av våra fiskevatten skall utnyttjas och vårdas.

Utan anspråk på att kunna lämna en fullständig och slutgiltigt utformad målsättning av nyss nämnda slag, vill Sveriges Fritidsfiskares Riksförbund här skissera grundragen till en sådan:

Samhället skall stimulera utövandet av fritidsfiske och medverka till att varje medborgare, som så önskar, bereds möjlighet att på rimliga

ekonomiska villkor bedriva fritidsfiske i härför upplåtna fiskeområden.

Dessa områden skall vara av sådan omfattning och utbyggda med sådana serviceanordningar, som svarar mot antalet fiskande inom den aktuella regionen. Områdena skall vara föremål för en rationell och enligt fiskeribiologiska riktlinjer bedriven fiskevård.

Granskas det svenska fritidsfisket mot denna målsättning står det helt klart att här, liksom på många andra motsvarande områden, krävs väsentliga statliga och kommunala insatser på en rad punkter. Genom fritidsfiskeutredningens arbete har den juridiska delen av upplåtelseproblematiken väsentligt förenklats och det kan vidare förutsättas att den pågående fiskeadministrativa utredningen framlägger förslag till en rådgivnings- och serviceverksamhet, som bättre än den nuvarande – som ju uppbyggt för yrkesfiskets behov – tillgodoser fritidsfiskets krav. En sådan översyn av 1950 års fiskelagstiftning, som Sveriges Fritidsfiskares Riksförbund begärt i sin skrivelse den 29.6.1971, skulle slutligen oivvelaktigt också kunna skapa bättre förutsättningar för förverkligandet av den skisserade målsättningen.

Enligt Sveriges Fritidsfiskares Riksförbunds uppfattning är det dock angeläget och nödvändigt att dessa mera grundläggande åtgärder för fritidsfiskets fortsatta utveckling snarast kompletteras med en utredning över hela den skala av direkta och indirekta stimulerande åtgärder som vidare erfordras. Här skall endast nämnas ett urval av sådana insatser, som fritidsfiskets riksorganisation anser speciellt viktiga:

- På upplåtelsesidan måste bildandet av fiskevårdsområden ytterligare stimuleras och intensifieras – speciellt i tätortsregionerna – och kommunerna stödjas i arbetet att etablera kortfiskeområden, där sådana på andra vägar ej kommer till stånd i tillräcklig omfattning.

- De kronan tillhöriga (och av ett flertal myndigheter förvaltade) fiskevattnen måste på ur samhällssynpunkt acceptabla ekonomiska villkor i största möjliga utsträckning upplåtas och disponeras för fritidsfiske.

- Bidrags- och stödformerna för fiskevården och serviceutbyggnaden i kortfiskeområdena måste utbyggas och förbättras, liksom stödet åt motsvarande åtgärder i anslutning till frivattnen längs våra kuster och i de stora insjöarna.

- Fiskeadministrationen måste anpassas och byggas ut för att bättre kunna uppfylla de växande kraven på rådgivning i fritidsfiskefrågor från bl. a. vattenägare, kommuner och fritidsfiskare.

- Den fiskeribiologiska forskningen och försöksverksamheten med speciell inriktning på fritidsfiskets problem måste ges ökade personella och ekonomiska resurser.

- Resurserna för planeringen av fritidsfiskets utbyggnad och för dess samordning med det övriga friluftslivet måste skapas och erforderlig forskning, inventerings- och försöksverksamhet härför initieras.

- Fiskodlingsverksamheten och den därmed sammanhängande fiskhälsokontrollen måste genom statliga insatser rationaliseras och bättre anpassas till fritidsfiskets behov.

- Fiskeritillsynen måste byggas ut och ges ökade resurser samt betydligt vidgade uppgifter, framför allt av informativ och instruerande karaktär.

- Konsumentupplysningen, både vad gäller fiskemöjligheter och olika slags utrustning, måste kraftigt byggas ut och stimuleras.

- Informationsverksamheten beträffande upplåtna fiskevatten, fiskebestämmer etc. måste effektiviseras och dimensioneras efter behovet av sådan information.

- Kurs-, studie- och instruktionsverksamheten på fritidsfiskets och

fiskevårdens område måste kraftigt stödjas och utvecklas genom lämpliga åtgärder.

-- Spridningen av resultaten från forsknings- och utvecklingsarbetet inom fiskevården och fiskeribiologin måste intensifieras väsentligt genom ökade såväl ekonomiska som personella resurser.

– Fritidsfiskets riksorganisation måste ges ett stöd motsvarande det som samhället i dag lämnar likartade organisationer inom det övriga friluftslivet och därigenom beredas möjlighet att väsentligt bygga ut och intensifiera sin verksamhet bl. a. avseende informations-, utbildnings- och ungdomsverksamhet.

Det statliga stödet till fritidsfisket är i dag obetydligt, satt i relation till fritidsfiskets omfattning, och utgår i regel indirekt och i konkurrens om de medel, som avser att främja fiskerinäringen. Det faktum att de statliga insatserna på fritidsfiskets område i dag splittras på flera myndigheter – bl. a. fiskeristyrelsen, lantbruksstyrelsen, naturvårdsverket och domänverket – bidrar sannolikt även till att minska dessa insatsers effekt.

Det torde klart framgå av ovanstående rapsodiska åtgärdsredovisning att förverkligandet av en målsättning, som den skisserade, ställer helt andra och större krav på bl. a. den statliga bidragsgivningen. Principiellt anser Sveriges Fritidsfiskares Riksförbund att detta ökade bidrag borde utgå i samma former som det nuvarande stödet till idrotten och friluftslivet. Förbundet anser sig kunna finna stöd för denna uppfattning i Kungl. Maj:ts proposition nr 42 år 1969 angående åtgärder för att främja fritidsfisket. Detta synsätt har däremot enligt förbundets uppfattning inte i tillräcklig omfattning resulterat i konkreta åtgärder.

Med hänsyn till den hårda konkurrensen om de statliga och kommunala bidragsmedlen inom denna sektor, till fritidsfiskets omfattning och till behovet att snabbt kunna sätta in flertalet av de redovisade åtgärderna, anser förbundet det därför angeläget och riktigt att även frågan om införandet av en s. k. fiskeavgift närmare utreds.

Förslag om införandet av en sådan avgift framlades av fritidsfiskeutredningen men föranledde ingen Kungl. Maj:ts åtgärd. Fritidsfiskets riksorganisationer ställde sig i remissvaren positiva till tanken på en sådan allmän avgift men ansåg det framlagda förslaget otillfredsställande motiverat och genomarbetat.

Införandet av en fiskeavgift kan sägas strida mot de principer, som gäller för det övriga friluftslivet och Sveriges Fritidsfiskares Riksförbund anser även att finansiering av nödvändiga insatser via statsbudget och kommunala bidrag bör prövas som första alternativ. Vid bedömningen av en eventuell fiskeavgift bör dock beaktas att allemansrätten – till skillnad mot vad gäller övrigt friluftsliv – ej kan begagnas vid utövandet av fritidsfiske och att flertalet fiskande alltså redan i dag måste acceptera att erlagga avgift i samband med sitt fiske. Det förhållande att dessa avgifter på grund av äganderättsförhållandena i regel sprids till ett stort antal ägare omöjliggör emellertid att de inflytande medlen disponeras för samlade, verkningsfulla insatser. En centralt uppburen och i en speciell fond (med representation för bl. a. de fiskande och vattenägarna) samlad fiskeavgift skulle däremot – utan att behöva bli oacceptabelt betungande för de fiskande – på ett konkret och genomgripande sätt förändra det svenska fritidsfiskets villkor.

Enligt Sveriges Fritidsfiskares Riksförbunds uppfattning finns förutställningarna att, i samband med ovanstående skisserade utredning och med beaktande av erfarenheterna från jaktens område och från de nordiska och andra länder, vilka redan har en fiskeavgift, konstruera en sådan avgift, som dels ger de önskade effekterna ur samhällets synpunkt,

dels uppfattas som positiv av de fiskande.

Avgiften kan lämpligen (som t. ex. i Finland) lösas familjevis och befrielse från avgiften gälla pensionärer och ungdom under förslagsvis 16 år. Tillsynsproblemet kan sannolikt avsevärt förenklas om kvittot på avgiften utformas att bäras synligt under fisket. Avgiften kan vidare tänkas berättiga till fritidsfiske i huvuddelen av domänverkets kortfiskeområden samt i de av länsstyrelserna i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län upplåtna fiskevattnen i fjällområdet. Domänverket och länsstyrelserna kunde av avgiftsmedlen lämpligen erhålla ett belopp motsvarande nettoinkomsterna av upplåtelseerna (totalomsättningen i dag torde uppgå till ca 3 miljoner kronor). Varje fiskande som löste avgiften borde vidare, t. ex. genom en speciell broschyr, erhålla aktuell information om gällande fiskebestämmelser, upplåtna fiskevatten, ev. konsumtionsrekommendationer beträffande fisk etc.

En sådan lämpligt utformad fiskeavgift kan enligt Sveriges Fritidsfiskares Riksförbunds uppfattning medföra flera väsentliga fördelar förutom att möjliggöra nya, angelägna insatser för fritidsfisket utan att statsbudgeten ytterligare belastas. Avgiften kan som nämnts dessutom öppna betydande fiskemöjligheter för allmänheten och samtidigt därigenom kraftigt stimulera turistnäringen i fjällområdena. Den medger en registrering av de fiskande, vilken kan utnyttjas såväl för spridande av viktig och nödvändig information på fiskets område som för inhämtandet av statistik och andra uppgifter. Först genom en sådan registrering skapas också underlaget för dimensioneringen och lokaliseringen av de olika insatserna.

Avgiften medger vidare att det växande antalet utländska fisketurister dels registreras och därigenom kan nås med nödvändig information, dels att ekonomiska resurser skapas för en rad turistfrämjande åtgärder på fiskets område.

För fiskevattensägarna bör ett utbyggt stöd vad avser t. ex. fiskevård, forskning, fiskodling, tillsyn och kursverksamhet väl motivera erläggandet av en fiskeavgift av aktuell storlek.

Beträffande yrkesfiskets utövande förefaller fritidsfiskeutredningens tidigare förslag konstruktivt och positivt: alltså att avgiften erläggs även av dessa fiskande, men att ett belopp på förslagsvis 200 000 kronor årligen restitueras i form av organisationsbidrag till Sveriges Fiskares Riksförbund.

Yttranden över motionen 1972:554**Lantbruksstyrelsen (27.4.1972)**

Styrelsen föreslår att motionen överlämnas till den fiskeadministrativa utredningen för beaktande, varvid i motionen upptagna problem får lösas i ett större sammanhang. Styrelsen anför i övrigt följande.

I motionen påtalas bl. a. att det delcredereansvar, som landstinget i Göteborgs och Bohus län står för fiskerilån som förmedlats före den 1 juli 1967, ökas vid förlängning av amorteringstiden för lånen. Enligt kungl. brev den 18 juni 1971 till fiskeristyrelsen och statens jordbruksnämnd, p. IV 8.2, får detta ansvar begränsas till den tid som fastställdes när lånet beviljades.

Den fiskeadministrativa utredning, som tillsattes år 1969, skall enligt direktiven även lämna förslag till organisation av det statliga stödet till fiskerinäringen. Lantbruksstyrelsen finner ej skäl till ändring av bestämmelserna om låneverksamheten medan utredning därom pågår.

Fiskeristyrelsen (18.4.1972)

Fiskeristyrelsen anför.

I anledning av jordbruksdepartementets remiss av 1965 års lantbruksorganisationsutrednings PM ang. vissa fiskerifrågor i anledning av förestående omorganisation av lantbruksnämndernas verksamhet uttalade fiskeristyrelsen i remissvar 1966-12-01 betr. fiskerilåneverksamheten att, även om man ansåg att låneverksamheten i princip skulle vara lika såväl för fiskargrupper som betr. förmedlingsorganen, kunde det inte förnekas att det både av praktiska och psykologiska skäl var lämpligt bibehålla landstinget i Göteborgs och Bohus län med dess beprövade och smidigt arbetande organisation som låneförmedlingsorgan. Landstinget borde dock, ansåg styrelsen, beredas ansvarsfrihet i civilrättsligt avseende för förmedlade fiskerilån, d. v. s. landstinget borde befrias från sitt delcredereansvar.

I Kungl. Maj:ts proposition 1967:74 biträdde departementschefen uppfattningen att låneförmedlingen i Göteborgs och Bohus län skulle skötas av landstinget och beträffande landstingets kostnader för verksamheten erinrade departementschefen om att landstinget kunde tillgodogöra sig ränta på fiskerilånemedel under viss tid och ansåg att delcredereansvaret för lån som beviljats före den 1 juli 1967 även i fortsättningen borde ligga på landstinget.

Riksdagsman Georg Åberg interPELLERADE 1970 ordföranden i förvaltningsutskottet i Göteborgs och Bohus läns landsting om de räntemedel som uppkommit hos landstinget och erhöLL svar att reservfonden 1969-12-31 uppgick till 882 866 kronor och att ordföranden i förvaltningsutskottet Bertil Bjerrek ansåg det självklart att dessa medel på något sätt skulle komma fiskerinäringen till godo. I första hand skulle de användas för att täcka kostnader landstinget kunde få i anledning av sitt delcredereansvar för lån från tiden före 1 juli 1967. Ordföranden avsåg att uppdraga åt näringsnämnden i landstinget att utreda frågan om lämplig användning för de medel som eventuellt kunde finnas kvar när landstingets delcredereansvar avvecklats.

I Kungl. Maj:ts kungörelse om statligt stöd till fisket 1971:331, 14 §, uttalades att "amorteringstiden för fiskerilån i samband med konsolidering av de ekonomiska förhållandena vid fiskeföretag får förlängas till

högst 20 år från det lånet lyfts". I en del fall har detta resulterat i att fiskeristyrelsen förlängt amorteringstiden för sådana lån som förmedlats av landstinget och för vilka landstinget haft delcredereansvar.

I skrivelse från landstinget till statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet 1971-03-01 påtalade landstinget denna förlängning av delcredereansvaret och hemställde att *dels* delcredereansvaret för lån förmedlade före den 1 juli 1967 skulle avskrivas *dels ock* förvaltningsbestyren med samtliga fiskerilån skulle överföras från landstinget till lantbruksnämnden i länet, alltså samma hemställan som nu göres i den till styrelsen remitterade motionen.

I kungl. brev till fiskeristyrelsen och statens jordbruksnämnd 1971-06-18 (regleringsbrevet) uttalas under punkt 2 Övriga bestämmelser att om amorteringstiden för fiskerilån, som förmedlats av Göteborgs och Bohus läns landsting före den 1 juli 1967, förlängs i samband med att de ekonomiska förhållandena vid ett fiskeföretag konsolideras, får landstingets delcredereansvar av fiskeristyrelsen begränsas till den tid som fastställts när lånet beviljades.

1969-09-26 tillsattes den fiskeadministrativa utredningen som enligt sina direktiv har att bl. a. utreda frågan om huvudmannaskapet för fiskerikonsulenterna och deras lokala placering. I anledning av att frågan om huvudmannaskapet är under utredning finner styrelsen — även om den i princip anser att handläggningen av låneärenden skall vara likformig inom landet — det nu mindre lämpligt att överflytta äldre lån från landstinget till lantbruksnämnden utan förorda att man avvaktar utredningens och statsmakternas ställningstaganden i denna fråga.

Vidare anser styrelsen att det är ytterst värdefullt för fiskarna, varav många för närvarande befinner sig i ett mycket ansträngt ekonomiskt läge, att de äldre lånen administreras av landstinget som har den tidigare omnämnda reservfonden och som enligt muntlig uppgift från landstinget nu uppgår till ca 1 miljon kronor, och med hjälp av vilken landstinget i trängande fall kan medge fiskarna kortare anstånd med amorteringar och räntebetalningar.

Göteborgs och Bohus läns landstings förvaltningsutskott (26.4.1972)

Landstingets näringsnämnd har avgivit synpunkter i ärendet och har därvid anfört att innehållet i motionen helt överensstämmer med intentionerna i skrivelse den 1 mars 1971 från näringsnämnden till statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet. Nämnden instämmer i alla delar med de förslag som framförs i motionen. Landstingets förvaltningsutskott delar nämndens uppfattning.

Yttranden över motionen 1972:735

Fiskeristyrelsen (18.4.1972)

Fiskeristyrelsen tillstyrker bifall till motionen och anför följande.

Fiskeristyrelsen anser att det i många fall av utsläpp av luft- och vattenförorenande ämnen inte är praktiskt och ekonomiskt möjligt att driva reningen så långt, att skador på fiske kan undvikas. De utredningsuppdrag fiskesakkunniga under en lång följd av år haft i mål angående byggande i vatten har givit rik erfarenhet av svårigheterna att i efterhand fastställa den förändring i ett vattens organismbestånd, som ett miljöingrepp får, och att uppskatta den skada som tillfogats rättsägare. Vattenkraftföretag, som genomförts utan att klarlägga de naturliga förhållandena i utbyggnadsvattnen har ofta givit upphov till utdragna och svårlosta vattenmål. Ur utredningssynpunkt har sjöreglerings- och kraftverksutbyggnadsmål likväl den fördelen, att förändringen av fiskens miljöförhållanden sker snabbt och drastiskt. Ett utsläpp av avloppsvatten däremot får vanligen en långsammare inverkan och orsakssammanhanget blir komplicerat. I sistnämnt fall har den enskilde sakägaren liten möjlighet att på förhand få en uppfattning om verkningarna av ett företag och att i efterhand bevisa den skada han lidit.

Den försämring och försvagning av sakägarnas ställning, som skett i vattenföroreningsärenden genom miljöskyddslagens tillkomst, skulle för fiskets del kunna kompenseras om fiskesakkunnig förordnades i enlighet med motionärernas förslag.

I åtskilliga fall torde skada på fiske till följd av vattenförorening kunna förebyggas eller mildras genom fiskevårdande åtgärder. För att kunna föreslå lämpliga åtgärder, erfordras att den fiskesakkunnige får möjlighet följa föroreningsens inverkan på recipienten.

Statens naturvårdsverk (4.5.1972)

Verket framhåller att åtgärder med det i motionen angivna syftet synes kunna vidtas inom ramen för gällande lagstiftning genom viss ändring av praxis och anför följande.

Enligt 14 § 4 st. miljöskyddslagen (ML) kan koncessionsnämnden förordna sakkunnig att göra särskild utredning på sökandens bekostnad. På grund av den uppdelning som görs i ML mellan tillåtlighetsprövning och skadeståndsprocess torde ett sådant förordnande inte kunna avse utredningar som *direkt* syftar till att utgöra grund för senare skadeståndsyrkande vid fastighetsdomstol. Det är ostridigt att sakägarens ställning i detta avseende försvagats jämfört med förhållandena vid tillåtlighetsprövning enligt vattenlagen. Med hänsyn till miljöskyddslagens konstruktion förefaller det emellertid ej lämpligt att koncessionsnämnden förordnar om utredning som direkt hänger samman med skadeståndsprocessen. Sådant förordnande bör ankomma på fastighetsdomstolen.

Behov av utredning om ett företags inverkan på fisket finns emellertid även i samband med tillåtlighetsprövningen, bl. a. för att bedöma behovet av reningsåtgärder eller andra villkor. Särskilt aktualiseras frågan i samband med att koncessionsnämnden förordnar om provotid. Behov av utredningar föreligger även för att möjliggöra senare ingripanden jämlikt 25 § ML (avseende icke förutsedda olägenheter). Sådana undersökningar är indirekt av betydelse även för sakägarnas möjligheter att föra talan.

Det är angeläget att koncessionsnämnden bevakar att tillräckligt basmaterial i fråga om såväl fiske som andra förhållanden tas fram. Det kunde därför vara önskvärt att möjligheterna att förordna t. ex. fiskesakkunnig för utredningar av betydelse för tillåtlighetsprövning och därmed sammanhängande villkor utnyttjades mer. I regel kan dock behovet tillgodoses inom ramen för den kontroll som regelmässigt föreskrivs.

I de fall då det föreligger fiskeinstressen bör kontrollmyndigheten samråda med fiskevårdande myndigheter. Sådant samråd skulle i större utsträckning än hittills kunna föreskrivas i koncessionsnämndens beslut, liksom även i naturvårdsverkets beslut i dispensärenden. I vissa fall bör kontrollmyndigheten i beslutet kunna ges befogenhet att föreskriva att vissa undersökningar skall utföras av sakkunnig person på sökandens bekostnad. Skall särskild fiskesakkunnig förordnas måste självfallet hans verksamhet samordnas med kontrollen i övrigt.

Koncessionsnämnden för miljöskydd (28.4.1972)

Koncessionsnämnden förordar att frågan om ändring i gällande bestämmelser rörande skyldighet att svara för kostnaden för sakkunnigundersökning som beslutas av fastighetsdomstol görs till föremål för fortsatta överväganden. I övrigt anser nämnden motionen inte böra föranleda någon särskild åtgärd. Nämnden anför vidare.

De sakkunnigundersökningar som i vattenmål – vartill före miljöskyddslagens ikraftträdande hörde även mål om vattenförorening – kan utföras med avseende på ett sökt företags inverkan på fisket är av två olika slag. Dels har fiskeristyrelsen enligt 11 kap. 36 § vattenlagen möjlighet att förordna fiskeritjänsteman att avge yttrande i frågor av betydelse för företagets tillåtlighet och närmare utformning ("yttrande, huruvida fiskerinäring av betydelse kan genom företaget lida väsentligt förfång, så ock vilka särskilda åtgärder utöver vad sökanden må hava föreslagit kunna erfordras till skydd för fisket"). Om sådant yttrande inte kan avges utan särskild undersökning på platsen, skall vattenrättsdomaren förordna härom med stöd av 45 § samma kapitel. Dels har vattenrättsdomaren jämlikt sistnämnda lagrum en allmän befogenhet att uppdraga åt sakkunnig att efter förberedande undersökning avge utlåtande i fråga, som kräver "särskild teknisk utredning eller vidlyftigare värdering". Såsom i motionen anges har denna möjlighet i stor utsträckning begagnats för att utreda frågor om inverkan på enskilda fiskeintressen och föreslå ersättningar åt skadelidande. – I mål, där fiskeutredning anses erforderlig både i tillåtlighetshänseende och beträffande ersättningsfrågorna, brukar utredningarna samordnas genom att samma sakkunnige – vanligen vederbörande fiskeriintendent – får i uppdrag att verkställa båda utredningarna. Utredningen i ersättningsfrågan, som i regel kräver mångåriga undersökningar, kan dock normalt inte avslutas förrän lång tid efter företagets genomförande, och den brukar därför fortsätta även efter det att yttrande rörande företagets tillåtlighet och utformning avgetts.

Enligt miljöskyddslagen har tillståndsgivningen i fråga om miljöfarlig verksamhet och prövningen av därmed sammanhängande ersättningsfrågor uppdelats mellan olika myndigheter. Tillståndsgivningen, inkl. frågor om villkor för tillstånd, ankommer på koncessionsnämnden eller, när dispens sökes jämlikt 10 § andra stycket eller 17 § andra stycket miljöskyddslagen, på statens naturvårdsverk respektive länsstyrelsen. Ersättningsfrågorna behandlas däremot, jämlikt 34 § samma lag, av vederbörande fastighetsdomstol.

Syftet med ifrågavarande motion torde i första hand vara att för miljöskyddsärendenas del tillgodose behovet av sakkunnigundersökningar av det slag som i vattenmålen införskaffas genom uppdrag jämlikt 11 kap. 45 § vattenlagen att utreda frågor om inverkan på enskilda fiskeintressen och föreslå ersättningar åt skadelidande. Motionärernas mening synes vara att dylika sakkunnigförordnanden bör meddelas av tillståndsmyndigheten (koncessionsnämnden eller vederbörande dispensmyndighet). Detta skulle emellertid innebära att tillståndsmyndigheten måste taga ställning till behovet av utredning i en ersättningsfråga, som i övrigt handlägges av fastighetsdomstolen. En dylik sammanblandning av tillståndsmyndighetens och fastighetsdomstolens uppgifter får anses olämplig, med hänsyn inte minst till att fastighetsdomstolen jämlikt 40 och 41 kap. rättegångsbalken har befogenhet att tillsätta erforderliga sakkunniga och detta även innan en rättegång i ersättningsfrågan inletts.

Fastighetsdomstolarnas befogenhet att förordna sakkunnig att verkställa utredning rörande skador på enskilt fiske torde hittills inte ha utnyttjats. Orsaken härtill är sannolikt miljöskyddslagens rättegångskostnadsregler, som innebär att kostnaderna för en dylik utredning måste förskjutas av den som påkallar sakkunnigförordnande. Koncessionsnämnden kan instämma i motionens beskrivning av de skadelidandes svårigheter att med gällande rättegångskostnadsregler svara för den utredning som erfordras för att väcka talan om ersättning för skada på fiske till följd av miljöfarlig verksamhet. Ett sätt att minska dessa svårigheter skulle kunna vara att införa en särskild rättegångskostnadsregel för dylika mål, innebärande att kostnaden för sakkunnigundersökning som beslutats av fastighetsdomstolen skall åvila den som utövar eller ämnar utöva den ifrågavarande miljöfarliga verksamheten. Ett dylikt avsteg från miljöskyddslagens rättegångskostnadsbestämmelser kan dock få betydande ekonomiska konsekvenser bl. a. för kommunerna och bör därför inte göras förrän frågan närmare övervägts.

Vid sidan av utredningarna om skador på enskilt fiske förekommer, som tidigare nämnts, i vattenmålen utredningar av fiskesakkunniga rörande frågor av betydelse för de sökta företagens tillätlighet och närmare utformning. Behov av sakkunnigyttanden i detta hänseende föreligger även vid tillståndsprövningen enligt miljöskyddslagen. Hittills har sådana upplysningar om fisket som erfordrats för koncessionsnämndens prövning tillförts ärendena genom remissyttranden från fiskeristyrelsen samt, i vissa fall, genom att vederbörande fiskerintendent inställt sig vid nämndens sammanträden med parterna och därvid lämnat kompletterande uppgifter. Anledning saknas till annat antagande än att detta förfarande normalt skall vara till fyllest även i framtiden. I de undantagsfall då mer omfattande fiskeundersökningar kan behövas för tillståndsprövningen finns möjlighet att med stöd av 14 § fjärde stycket miljöskyddslagen förordna om särskild sakkunnigutredning på sökandens bekostnad. Denna möjlighet torde kunna utnyttjas främst i de fall då fastställandet av de slutliga tillståndsvillkoren i fråga, som har betydelse för fisket, jämlikt 21 § miljöskyddslagen uppskjutes till dess erfarenhet av verksamheten vunnits.

Sveriges fiskares riksförbund (1.6.1972)

Riksförbundet tillstyrker motionen och anför.

Styrelsen vill vitsorda de förhållanden som påtalas i motionen och anser att många problem i dessa sammanhang skulle kunna överbryggas om man redan på tidigt stadium och helst i samband med prövning av tillstånden kunde på lämpligt sätt föranstalta om behövliga basundersökningar rörande fiskeförhållanden och beräknade följder och inverkan på fisket. Styrelsen anser det också vara lämpligt att miljöskyddslagen kompletteras med bestämmelser om att fiskesakkunnig skall i förekommande fall förordnas att på sökandens bekostnad utföra behövliga basundersökningar m. m.

Yttranden över motionen 1972:1275**Fiskeristyrelsen (18.4.1972)**

Styrelsen avstyrker bifall till motionen och anför följande.

Motionen avser tydligen stadgan för saltvattensfiskets bedrivande inom Blekinge län.

I motionen framhålls att det i nämnda paragraf bör sägas att länsstyrelsen kan bevilja dispens från paragrafens bestämmelser.

Jämlikt gällande stadga – ändrad 26.3.1970 – kan länsstyrelsen enligt 25 § medge undantag från stadgans föreskrifter. Paragrafen i fråga lyder. ”Där för särskilda fall så prövas kan länsstyrelsen på därom gjord ansökan och efter vederbörande fiskerintendentens hörande medge undantag från föreskrifterna i denna stadga”.

Länsstyrelsen i Blekinge län (28.4.1972)

Länsstyrelsen avstyrker motionen med följande motivering.

Genom tillägg till länsfiskestadgan, varom beslutats 26.3.1970, har i 25 § intagits en bestämmelse, som innebär att länsstyrelsen under vissa förutsättningar kan medge undantag från föreskrifterna i stadgan. Tillägget har införts i länets allmänna kungörelser 1970:48.

På grund av det anförda finner länsstyrelsen den i motionen gjorda framställningen redan vara tillgodosedd.

Sveriges fiskares riksförbund (1.6.1972)

Riksförbundet föreslår att motionen ej föranleder någon särskild åtgärd från riksdagens sida och anför följande.

I motionen åberopas fiskeristadga nr 35 av den 9 mars 1967 inom Blekinge län och framhålls att nämnda stadga är något oklar i sin 20:e §. Motionären åsyftar tydligen den lokala stadga om fiskets bedrivande inom viss del av Blekinge län vilken stadga utfärdats av Länsstyrelsen därstädes. –

Någon möjlighet för riksdagen att påverka och begära ändringar av dylika stadgor synes dock icke föreligga. I stället bör den som är missnöjd med stadgan eller viss del av densamma vända sig direkt till den länsstyrelse som utfärdat bestämmelsen.